EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 618 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Malte

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 618 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Malte

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe;

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[2], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj uredbe REPowerEU[3], sprejete 27. februarja 2023, je odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz

---

1 UL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Malta je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030[4], da bi prispevala k odločitvam politike in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je konkurenčnost opredeljena glede na devet dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki reforme in naložbe na področju dostopa do zasebnega kapitala, raziskav in inovacij, izobraževanja in spretnosti ter enotnega trga izstopajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 to sporočilo dopolnila z letnim poročilom o enotnem trgu in konkurenčnosti[5]. V poročilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela Letni pregled trajnostne rasti 2024[6], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem Malte ni opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Malte za leto 2024. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 12. aprila 2024, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje novo uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic[7]. Cilj novega okvira je s postopno konsolidacijo javnih financ ter reformami in naložbami doseči vzdržnost javnega dolga ter trajnostno in vključujočo rast. Okvir spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica bi morala Svetu in Komisiji predložiti nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti vsebujejo fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajemajo obdobje načrtovanja štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega

---

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ter Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

zakonodajnega obdobja. Pot gibanja očiščenih odhodkov[8] v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi morala biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh načrtov naj bi Komisija [21. junija] 2024 državam članicam zagotovila smernice o vsebini načrtov in nadaljnjih letnih poročil o napredku, ki jih bodo morale predložiti, ter jim v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1263 posredovala tehnične smernice o fiskalnih prilagoditvah (referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je to ustrezno). Države članice bi morale svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice bi morale zagotoviti sodelovanje svojih nacionalnih parlamentov ter posvetovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami, socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki, kot je ustrezno.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Malta je 13. julija 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 5. oktobra 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto[9], ki je bil spremenjen 14. julija 2023 v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da Malta zadovoljivo izpolnjuje ustrezne mejnike in cilje, določene v

---

8 Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe Sveta (EU) 2024/1263 z dne 29. aprila 2024 (UL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

9 Izvedbeni sklep Sveta z dne 5. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 14. julija 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 5. oktobra 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Malto (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(8) Malta je 15. aprila 2024 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97 predložila nacionalni reformni program za leto 2024. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2024 odraža tudi polletno poročanje Malte o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(9) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Malto[11] za leto 2024. V njem je ocenila napredek Malte pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Malti. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Malte pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, znanj in spretnosti ter zmanjševanja revščine ter napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(10) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[12], se je primanjkljaj sektorja država Malte zmanjšal s 5,5 % BDP v letu 2022 na 4,9 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je zmanjšal z 51,6 % BDP konec leta 2022 na 50,4 % konec leta 2023. Kot je bilo napovedano v smernicah za fiskalno politiko za leto 2024[13], je Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami izvedla prvi korak za začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Komisija je 19. junija 2024 sprejela poročilo na podlagi člena 126(3) PDEU[14]. V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Malte, ker je primanjkljaj sektorja država v letu 2023 presegel referenčno vrednost 3 % BDP. V poročilu je bilo ugotovljeno, da glede na to oceno in ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora, ustanovljenega v skladu s členom 126(4) PDEU, Komisija julija namerava predlagati začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Malto s priporočilom Svetu za sprejetje sklepa na podlagi člena 126(6) o obstoju čezmernega primanjkljaja.

(11) Svet je 12. julija 2022 Malti priporočil[15], naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike[16], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Malti je bilo priporočeno, naj bo pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Malti je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila

---

11 SWD(2024) 618 final.

12 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Poročilo Komisije, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (COM(2024) 598 final z dne 19. junija 2024).

15 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Malte za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 146).

16 Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna potencialna rast BDP Malte v letu 2023, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, na podlagi 10-letne povprečne realne potencialne stopnje rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 11,2 %.

fiskalna naravnanost[17] v letu 2023 v razmerah visoke inflacije restriktivna in je znašala 0,6 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je imela v letu 2023 restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,6 % BDP. To vključuje višje stroške ciljno usmerjenih izrednih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za zvišanje cen energije, in sicer za manj kot 0,1 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 je bila v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 0,9 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 2,6 % BDP, kar pomeni zvišanje za 0,1 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Malta je dodatne naložbe financirala iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU. Malta je financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter za energetsko varnost, kot je prenova zasebnih in javnih stavb, vključno z bolnišnicami in šolami, elektrifikacijo prometnega sektorja in projekte, povezane z digitalizacijo javne uprave in zasebnega sektorja, ki se delno financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

(12) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP zrasel za 4,6 % v letu 2024 in za 4,3 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi znašala 2,8 % v letu 2024 in 2,3 % v letu 2025.

(13) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 4,3 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 povečal na 52,0 %. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2024 je predvsem posledica omejene rasti vmesne potrošnje in plačne mase ter postopne odprave stroškov, povezanih s prestrukturiranjem nacionalnega letalskega prevoznika. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 restriktivna in naj bi znašala 1,3 % BDP.

(14) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 financirali odhodki v višini 0,4 % BDP v primerjavi z 0,2 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Malte.

(15) Svet je 14. julija 2023 Malti priporočil[18], naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov[19] v letu 2024 na največ 5,9 %. Države članice so bile pozvane, naj pri izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023

---

17 Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

18 Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Malte za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Malte za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 167).

19 Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani neto primarni odhodki Malte v letu 2024 povečali za 5,5 %, kar je pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Vendar so bili očiščeni odhodki v letu 2023 višji od pričakovanih v času priporočila (za 0,8 % BDP). Ker je bilo torej priporočilo za leto 2024 oblikovano kot stopnja rasti, se mora pri oceni skladnosti upoštevati tudi učinek osnove iz leta 2023. Če bi bili očiščeni odhodki v letu 2023 enaki, kot je bilo pričakovano v času priporočila, bi bila posledična stopnja rasti očiščenih odhodkov v letu 2024 višja od priporočene stopnje rasti za 0,7 % BDP. Zato se ocenjuje, da nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki niso v celoti skladni s priporočilom.

(16) Poleg tega je Svet Malti priporočil, naj ukrepa tako, da v letih 2023 in 2024 čimprej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Malti nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški[20] izrednih energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 1,7 % BDP v letu 2023, v letu 2024 pa naj bi znašali 2,0 % ter v letu 2025 1,0 %. Zlasti se predpostavlja, da bodo znižanja posrednih davkov na porabo energije in subvencije za proizvodnjo energije kot nadomestilo za zvišanje cen uvožene električne energije in emisij ogljika ostali v veljavi v letih 2024 in 2025[21]. Ob priznavanju izzivov, s katerimi se sooča Malta zaradi velike odvisnosti od uvoza energije in izpostavljenosti zunanjim šokom, ki je še večja zaradi majhnosti gospodarstva, izredni energetski podporni ukrepi v letih 2023 in 2024 naj ne bi bili čimprej postopoma odpravljeni. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta. Posledica tega je, da ni s tem povezanih prihrankov, ki bi se uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet. Proračunski stroški izrednih energetskih podpornih ukrepov, namenjenih zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, so v letu 2024 ocenjeni na 0,2 % BDP (0,1 % BDP v letu 2023), od česar 0,2 % BDP ohranja cenovni signal za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti (0,1 % v letu 2023).

(17) Svet je Malti poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 povečale na 2,8 % BDP z 2,6 % BDP v letu 2023. To je skladno s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov EU, vključno z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, pa naj bi v letu 2024 ostali stabilni pri 0,9 % BDP.

(18) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva

[20] Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

[21] Za ukrepe, ki naj bi glede na to, kar je navedla Malta, ostali v veljavi do konca leta 2024, se v pomladanski napovedi Komisije 2024 načeloma predpostavlja, da bodo imeli proračunski učinek tudi v letu 2025.

javnofinančni primanjkljaj v višini 3,9 % BDP. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 odraža predvsem pričakovano znižanje stroškov energetskih podpornih ukrepov. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 povečal na 52,6 %.

(19) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Malta z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta do avgusta 2026 je bistveno, da Malta nadaljuje izvajanje reform in naložb. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(20) Malta mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024 ter nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev EU, vključenih v vsak program. Malta je sicer dosegla napredek pri izvajanju kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo. Pospešitev izvajanja programov kohezijske politike je bistvenega pomena. Prednostne naloge, dogovorjene v programih, ostajajo relevantne. Naložbe v energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije so ključne za doseganje prihrankov energije, krepitev trajnostnosti v energetskem sektorju in zmanjšanje njegove odvisnosti od mednarodnih virov energije. Nadaljnje naložbe v trajnostne multimodalne rešitve in aktivno mobilnost so pomembne za zmanjšanje prometnih zastojev in omejitev emisij iz cestnega prometa. Še vedno si je treba prizadevati za zagotovitev trajnostnosti ravnanja z vodo in odpadno vodo. Poleg tega so za to, da se zmanjša odlaganje odpadkov in dosežejo cikli glede recikliranja potrebne prakse krožnega gospodarstva, vključno s čim večjim izkoriščanjem potenciala recikliranja. Treba je spodbujati tudi izobraževanje odraslih, da se poviša raven spretnosti prebivalstva in zmanjša pomanjkanje delovne sile. Še naprej bi bilo treba spodbujati vključevanje ranljivih skupin v družbo in na trg dela, pri čemer bi se bilo treba osredotočiti na državljane tretjih držav in invalide ter na enakost spolov. Malta bi lahko v podporo strateški avtonomiji EU ter konkurenčnosti in trajnosti industrije uporabila tudi platformo za strateške tehnologije za Evropo (STEP).

(21) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih z načrtom za okrevanje in odpornost ter drugimi skladi EU, se Malta sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi z značilnostmi davčnega sistema, ki omogočajo agresivno davčno načrtovanje, z izobraževanjem in spretnostmi, energijo iz obnovljivih virov in prometom.

(22) Za izboljšanje učinkovitosti in pravičnosti davčnih sistemov je še vedno ključnega pomena boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju. Zaradi učinkov prelivanja med državami članicami, ki jih povzročijo strategije agresivnega davčnega načrtovanja, je kot dopolnitev zakonodaji EU bistvenega pomena usklajeno delovanje nacionalnih politik vseh držav članic. Malta je sprejela ukrepe za obravnavo praks agresivnega davčnega načrtovanja z izvajanjem predhodno dogovorjenih mednarodnih in evropskih pobud ter se je nadalje zavezala, da bo to vprašanje obravnavala v svojem načrtu za okrevanje in odpornost. Malteška vlada je v okviru programa reform iz

načrta sprejela nov zakon, ki uvaja pravila o transfernih cenah in se je začel uporabljati januarja 2024. Cilj tega zakona je preprečiti priložnosti za preusmerjanje dobička pravnih oseb. Malta je naročila tudi neodvisno študijo o plačilih v tujino in plačilih iz tujine (tj. med rezidenti EU in rezidenti tretjih držav), na podlagi katere mora biti pripravljena zakonodaja. Vendar dokler Malta ne bo uporabljala davčnih odtegljajev na plačila obresti, dividend in licenčnin, ki jih družbe s sedežem na Malti izvršijo v jurisdikcije z ničelno ali nizko davčno stopnjo (v tem primeru je mišljena katera koli jurisdikcija z zakonsko stopnjo davka od dohodkov pravnih oseb, ki je nižja od najnižje zakonsko določene stopnje davka od dohodkov pravnih oseb v Uniji, ki je 9 %), ali enakovrednih zaščitnih ukrepov, da bi zagotovila, da podjetja ne morejo prenesti svojih dobičkov neobdavčeno v tretje države, tveganje dvojne neobdavčitve teh dobičkov ostaja visoko. Poleg tega obravnava rezidentnih družb brez davčnega domicila še naprej predstavlja tveganje v smislu dvojne neobdavčitve tako za podjetja kot tudi za posameznike. Težava bo le delno odpravljena z upoštevanjem direktive EU o minimalnem davku, ki se bo za velike družbe uporabljala šele, ko jo bo Malta začela izvajati.

(23) Pomanjkanje kvalificirane delovne sile ter neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih ovirajo prihodnjo rast, konkurenčnost in dvojni prehod. V prvem četrtletju leta 2024 se je o pomanjkanju delovne sile poročalo kot o dejavniku, ki omejuje proizvodnjo na Malti, pri čemer se je o pomanjkanju poročalo približno dvakrat pogosteje kot je povprečje EU v storitvenih dejavnostih in industriji. Več kot dve od treh podjetij poročata o prostih delovnih mestih, ki jih je težko zapolniti, za delovna mesta, za katera so potrebne strokovne spretnosti na področju IKT. Najnovejši rezultati Programa OECD mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA) kažejo, da ima Malta enega največjih deležev slabih rezultatov v EU, kar predstavlja resen izziv za poznejši razvoj spretnosti. Približno vsak tretji 15-letni učenec v celotni socialno-ekonomski porazdelitvi na Malti ne dosega zadovoljivih rezultatov na področju matematike, branja in naravoslovja. Pomanjkanje učiteljev je bilo delno odpravljeno z nadomestnimi učitelji z drugačno ali nižjo ravnjo kvalifikacij, kot se zahteva za popolnoma usposobljene učitelje. Zgodnje opuščanje šolanja se zmanjšuje, vendar ostaja nad povprečjem EU, kar povečuje že tako veliko število nizko usposobljenih odraslih. Čeprav je udeležba odraslih v izobraževanju in usposabljanju na splošno (v zadnjih 12 mesecih) v skladu s povprečjem EU, je udeležba nizko usposobljenih v izobraževanju nizka. Podobno so razlike v ravneh spretnosti precejšnje, čeprav je imelo leta 2023 63 % odraslih vsaj temeljne digitalne spretnosti. Delež učencev, vpisanih v višje sekundarno poklicno izobraževanje in usposabljanje, ostaja majhen. Krepitev kakovosti izobraževanja z osredotočanjem na temeljne spretnosti, obravnavanjem pomanjkanja učiteljev in dajanjem prednosti poklicnemu razvoju učiteljev, da bi se bolje obravnavale učne potrebe učencev, hkrati pa bi se v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji povečala ustreznost malteških sistemov izobraževanja in usposabljanja za potrebe trga dela, so ključnega pomena za odpravljanje slabih rezultatov izobraževanja, hudega pomanjkanja spretnosti ter neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih.

(24) Še vedno trajajoči izziv za Malto je, kako doseči zeleno gospodarsko rast, pri kateri bo razvoj uravnotežen z okoljsko trajnostnostjo. Zeleni prehod države zavira prevladujoča vloga fosilnih goriv v njenem energetskem sistemu. Delež energije iz obnovljivih virov v bruto končni porabi energije je na Malti leta 2022 znašal 13,4 % in je bil eden od najnižjih deležev v EU. To je precej pod okvirnim ciljem Malte za leto 2030, tj. 28 %, in povprečjem v EU, ki je leta 2022 znašalo 41 %. Skoraj vse nameščene zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov so za proizvodnjo sončne

energije na kopnem, ki se počasi povečuje (za 4 % leta 2023). Sedanja reforma mehanizma za okrevanje in odpornost, ki zahteva naprave za sončno energijo v nekaterih novih stavbah in skrajša roke za izdajo dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov, bi morala povečati njihovo uvajanje. Malta ima v svoji izključni ekonomski coni velik potencial za sončno in vetrno energijo na morju. Vendar ta potencial ostaja neizkoriščen. Zmožnost Malte za uvajanje obnovljivih virov energije ob izboljšanju zanesljivosti oskrbe z energijo je odvisna tudi od dobrega napredka pri gradnji drugega povezovalnega daljnovoda za električno energijo z Italijo in nadaljnji krepitvi domačega elektroenergetskega omrežja.

(25) Zmanjšanje prometnih zastojev in visokih emisij iz cestnega prometa je ključna prednostna naloga za obravnavanje izziva trajnostnosti. Emisije toplogrednih plinov iz cestnega prometa so se v primerjavi z ravnmi leta 2005 povečale za 23,3 %. Osebni avtomobili predstavljajo 86 % potniškega prometa na Malti, ta delež pa se povečuje. Zastoji ostajajo glavni prometni izziv na Malti, ki vpliva tudi na konkurenčnost otoka, zato je treba znatno povečati prizadevanja. Za spodbujanje alternativnega kolektivnega prevoza po morju Malta s podporo Evropskega sklada za regionalni razvoj uvaja omrežje za trajekte v notranjem pristanišču, tako da posodablja mesta, kjer pristajajo trajekti. Poleg tega Malta načrtuje spodbujanje trajnostne multimodalne mobilnosti v mestih z razvojem 17,5 km infrastrukture za okolju prijazen mestni promet, vključno s potmi za pešce in kolesarskimi pasovi.

(26) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Priporočila 1, 2, 3 in 4 za Malto prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in četrtega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Malta v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov[22] v letu 2025 na stopnjo, skladno z zmanjševanjem primanjkljaja sektorja država pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in ohranitvijo dolga sektorja država na preudarni ravni v srednjeročnem obdobju; postopoma odpravi izredne energetske podporne ukrepe pred zimo 2024/2025; obravnava preostala tveganja agresivnega davčnega načrtovanja, uvede davčni odtegljaj na plačila v tujino ali enakovredne zaščitne ukrepe ter spremeni pravila o družbah brez davčnega domicila;

2. nadaljuje s hitrim in učinkovitim izvajanjem načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge, pri čemer upošteva priložnosti, ki jih ponuja platforma za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

[22] V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomenijo javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

3. okrepi kakovost izobraževanja in usposabljanja ter njuno relevantnost za potrebe trga dela, da bi se obravnavali slabi rezultati izobraževanja ter resno pomanjkanje spretnosti in neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih, zlasti s spodbujanjem temeljnih spretnosti učencev ter poklicnega razvoja učiteljev;

4. pospeši uvajanje energije iz obnovljivih virov z obsežnimi projekti ter manjšimi naložbami v neposredno proizvodnjo in porabo energije; obravnava prometne zastoje z izboljšano kakovostjo in učinkovitostjo javnega prevoza ter povečuje naložbe v infrastrukturo za mehko mobilnost.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik